

Noor Asharaf

Assistant Professor (Guest Faculty)

Dept. of Persian, MMHAPU, PATNA

Email: ashrafjnu@gmail.com

E-Content

Sem-1, Paper code: 103

Persian (M A)

Topic: Mohammad- Ali Jamal Zadeh (Cont..)

سید محمدعلی جمالزاده اصفهانی نویسنده و مترجم معاصر ایرانی بود. او را پیشرو قصه‌نویسی معاصر، پدر داستان کوتاه در زبان فارسی و آغازگر سبک واقع‌گرایی در ادبیات فارسی می‌دانند. او نخستین مجموعه داستان‌های کوتاه ایرانی را با عنوان یکی بود و یکی نبود در سال ۱۳۰۰ خورشیدی در برلین منتشر ساخت. جمالزاده در سال ۱۹۶۵ نامزد جایزه نوبل ادبیات شد.

محمدعلی جمالزاده را همراه با صادق هدایت و بزرگ علوی سه بنیانگذار اصلی ادبیات داستانی معاصر فارسی می‌دانند. داستان کوتاه «فارسی شکر است» را که در کتاب یکی بود یکی نبود او چاپ شده است، عموماً به عنوان نخستین داستان کوتاه فارسی به شیوه غربی می‌شمارند. این داستان پس از هزار سال از نثرنویسی فارسی نقطه عطفی برای آن به‌شمار می‌رود. به علاوه، مقدمه جمالزاده بر کتاب یکی بود یکی نبود سند ادبی مهم و در واقع بیانیه نثر معاصر فارسی است. در این مقدمه جمالزاده مؤکداً بیان می‌کند که کاربرد ادبیات کنونی نخست بازتاب فرهنگ عامه و سپس انعکاس مسائل و واقعیت‌های اجتماعی می‌باشد.

فارسی شکر است نخستین داستان کوتاه در زبان فارسی که به شیوه امروزی غربی، توسط محمدعلی جمالزاده نگاشته شده است. این نوشته نخستین بار در جمع اعضای گروه نویسندگان کاوه در آلمان، موسوم به کمیته میلیون ایرانی خوانده شد. این گروه هر هفته گرد می‌آمدند تا مقالاتی را که برای چاپ در نشریه خود نوشته بودند، برای هم بخوانند. جمالزاده که جوان‌ترین عضو گروه بود، در شبی که قرار بود تا نوشته‌ای را در حضور جمع بخواند، به جای خطابه‌های مرسوم سیاسی، حکایت کوتاهی را

می‌خواند که محض «تفریح خاطر» نوشته بوده‌است. حکایت که فارسی شکر است نام داشت، مورد توجه جمع قرار گرفت. به طوری که از سوی محمد قزوینی، عضو زبان‌آور گروه، به «قند پارسی» تشبیه شد. فارسی شکر است در ژانویه ۱۹۲۱ برابر با دی‌ماه ۱۳۰۰ خورشیدی در نشریه کاوه منتشر شد. این مجموعه که شامل یک دیباچه و ۶ داستان کوتاه است به نظر بسیاری از منتقدان، مهم‌ترین اثر جمال زاده محسوب می‌شود که او را به عنوان نویسنده‌ای پیشگام در میان داستان‌نویسان معاصر شناسانده است. جمال زاده در دیباچه این کتاب با نقد ذهنیت سنت‌گرای نویسندگان و ادبای زمان خود در ایران، که به عقیده او همان جوهر استبداد سیاسی ایرانی است به دفاع از دموکراسی ادبی می‌پردازد.

آثار سید محمد علی جمال زاده :

داستان‌ها

- * یکی بود، یکی نبود (۱۳۰۰) * عمو حسینعلی (جلد اول شاهکار) (۱۳۲۰) * سر و ته یه کرباس (۱۳۲۳) (۱۹۴۴)
- * دارالمجانین (۱۳۲۱) (۱۹۴۲) * زمین، اریاب، دهقان * صندوقچه اسرار (۱۳۴۲) (۱۹۶۳)
- * تلخ و شیرین (۱۳۳۴) (۱۹۵۵) * شاهکار (دوجلدی) (۱۳۳۷) * فارسی شکر است
- * راه‌آب‌نامه * قصه‌های کوتاه برای بچه‌های ریش‌دار (۱۳۵۲) (۱۹۷۳)
- * قصه ما به سر رسید (۱۳۵۷) (۱۹۷۸) * قلتشن دیوان (۱۳۲۵) (۱۹۴۶) * صحرای محشر
- * هزار پیشه (۱۳۲۶) (۱۹۴۷) * معصومه شیرازی (۱۳۳۳) (۱۹۵۴) * هفت کشور
- * قصه‌های کوتاه قنبرعلی (۱۳۳۸) (۱۹۵۹) * کهنه و نو * یاد و یاد بود
- * غیر از خدا هیچ‌کس نبود (۱۳۴۰) (۱۹۶۱) * شورآباد (کتاب) (۱۳۴۱) (۱۹۶۲)
- * خاک و آدم * آسمان و ریسمان (۱۳۴۳) (۱۹۶۴)

سیاسی و اجتماعی

- * آزادی و حیثیت انسانی (۱۳۳۸) * خاک و آدم (۱۳۴۰)
- * زمین، اریاب، دهقان (۱۳۴۱) * خلیات ما ایرانیان (۱۳۴۵) * تصویر زن در فرهنگ ایران (۱۳۵۷)

ترجمه

- * قهوه‌خانه سورات یا جنگ هفتاد و دو ملت (برناردن دو سن پیر) (۱۳۴۰ق) * ویلهلم تل (شیللر) (۱۳۳۴)
- * داستان بشر (هندریک وان لون) (۱۳۳۵) * دون کارلوس (شیللر)
- * خسیس (مولیر) * داستان‌های برگزیده
- * دشمن ملت (ایبسن) * داستان‌های هفت کشور (مجموعه)
- * بلای ترکمن در ایران قاجاریه (بلوک ویل) * قنبرعلی، جوانمرد شیراز (آرتور کنت دو گوینو)
- * سیر و سیاحت در ترکستان و ایران (هانری موزر) * جنگ ترکمن (آرتور کنت دو گوینو)